

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členov senátu JUDr. Violy Takáčovej a JUDr. Aleny Adamcovej v právnej veci navrhovateľa **T. B.**, zastúpeného Ing. V. Š., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni, ústredie**, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o predčasný starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 20. októbra 2009, č.k. 20Sd/134/2009-27, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 20. októbra 2009, č.k. 20Sd/134/2009-27 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporkyne číslo X. zo dňa 12. mája 2009 **z r u š u j e a v r a c i a** odporkyni na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne zo dňa 12. mája 2009, číslo X., ktorým odporkyňa podľa § 68 zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zsp“) zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie predčasného starobného dôchodku, a podľa § 68 a § 112 ods. 4 a 6 zsp znížila sumu predčasného starobného dôchodku od 10. júla 2009 na sumu 271,90 eur mesačne.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa § 250l a nasl. OSP. Mal za preukázané, že predčasný starobný dôchodok bol navrhovateľovi priznaný od 7. novembra 2004 vo výške 5 801 Sk mesačne rozhodnutím č. X. zo dňa 14. februára 2005. Žiadosťou zo dňa 1. februára 2008 navrhovateľ požiadal o zhodnotenie doby činnosti ako samostatne zárobkovo činnnej osoby v období kalendárnych rokov 1991-1999 na účely výpočtu sumy predčasného starobného dôchodku z dôvodu dodatočného zaplataenia dlžného poistného na dôchodkové poistenie. Pri rozhodovaní o znížení sumy predčasného starobného dôchodku odporkyňa vychádzala z tej skutočnosti, že dlžné poistné za obdobie výkonu činnosti navrhovateľa ako samostatne zárobkovo činnnej osoby od 1. augusta 1991 do 28. decembra 2000 navrhovateľ uhradil v celej výške dňa 23. februára 2007 a za obdobie od 1. júla 1998 do 30. júna 1999, t.j. za obdobie kedy bol samostatne zárobkovo činnnou osobou popri zamestnaní uhradil dňa 11. júna 2007. Na základe uvedenej skutočnosti odporkyňa pristúpila k prepočítaniu sumy predčasného starobného dôchodku k 23. februáru 2007, ku ktorému dňu došlo k zníženiu priemerného osobného mzdového bodu na hodnotu 0,8360 a k 11. júnu 2007 na hodnotu 0,8480. V dôsledku zhodnotenia uvedených období dôchodkového poistenia a vymeriavacích základov na účely výpočtu sumy predčasného starobného dôchodku došlo k zvýšeniu získaného počtu rokov dôchodkového poistenia a tým súčasne k zníženiu priemerného osobného mzdového bodu, čím sa celková suma predčasného starobného dôchodku 6919 Sk, ktorú navrhovateľ poberal k 23. februáru 2007, znížila na sumu 6 763 Sk mesačne a k 11. júnu 2007 na sumu 6 862 Sk mesačne. Rozhodnutie odporkyne o znížení sumy predčasného starobného dôchodku krajský súd považoval za zákonné.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ odvolaním. Žiadal ho zrušiť a vec vrátiť odporkyňi na nové konanie z dôvodu, že odporkyňa sa neriadila právnym názorom vysloveným skorším rozsudkom z 9.12.2008. Namietal, že poslednou splátkou dňa 29.11.2005 dodatočne zaplatil poistné za roky 1996 až 1999. Dňa 11.6.2007 zaplatil aj úrok 601 Sk. Na dlhšie nedoplatky v rokoch 1991 až 1993 odporkyňa nemá nárok. V rozpore so žiadosťou o zvýšenie predčasného starobného dôchodku mu bol tento dôchodok v rozpore so zákonom znížený. Z dôvodu nesúhlasu s týmto rozhodnutím ho žiadal odvolacím súdom preskúmať.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 3 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľovi bol od 7. novembra 2004 priznaný predčasný starobný dôchodok vo výške 5 801 Sk mesačne rozhodnutím číslo X. zo 14. februára 2005. Ku dňu 7. novembra 2004 navrhovateľ získal 34 rokov a 136 dní obdobia dôchodkového poistenia, čím splnil prvú podmienku pre priznanie nároku na predčasný starobný dôchodok. V rozhodujúcom období kalendárnych rokov 1994 až 2003 určenom podľa § 63 ods. 7 zsp nezískal aspoň 10 rokov, v ktorých mal vymeriavací základ, preto bolo rozhodujúce obdobie podľa § 63 ods. 8 zsp postupne rozšírené pred 1. január 1994 tak, aby v ňom bolo 10 kalendárnych rokov, v ktorých navrhovateľ mal vymeriavací základ. V tomto období bola hodnota priemerného osobného mzdového bodu určená 0,9111. Na základe žiadosti navrhovateľa z 1. februára 2008, doplatenia poistného za obdobie, keby bol samostatne zárobkovo činnou osobou, odporkyňa vydala rozhodnutie zo dňa 6. mája 2008, ktorým zvýšila navrhovateľovi predčasný starobný dôchodok od 23. februára 2007 na sumu 6 961 Sk mesačne. V tomto období bola hodnota priemerného osobného mzdového bodu určená 0,9176. Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 20Sd/286/2008-21 z 9. decembra 2008 bolo rozhodnutie odporkyne číslo X. zo dňa 6. mája 2008 v spojení so zmenovým rozhodnutím z 13. augusta 2008 z dôvodu ich nepreskúmateľnosti zrušené a vec bola vrátená odporkyňi na ďalšie konanie. Odporkyňa v rámci realizácie tohto rozsudku vykonala ďalšie dokazovanie a vydala nové rozhodnutie 12. mája 2009, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie sumy predčasného starobného dôchodku a predčasný starobný dôchodok znížila od 10. júla 2009 na 271,90 eur. V tomto rozhodnutí odporkyňa dodatočne započítala navrhovateľovi obdobie za roky 1996, 1997 a od 1. januára 1998 do 31. marca 1998, v ktorých navrhovateľ bol samostatne zárobkovo činnou osobou a poistné za toto obdobie bolo navrhovateľom dodatočne zaplatené dňa 23. februára 2007. K 23. februáru 2007 došlo k zníženiu priemerného osobného mzdového bodu na hodnotu 0,8360 a k 11. júnu 2007 na hodnotu 0,8480.

Z oznámenia pobočky odporkyne Banská Bystrica zo dňa 19. marca 2008 adresovanej navrhovateľovi je zrejmé, že do evidencie Sociálnej poisťovne bol navrhovateľ prihlásený dňa 26.4.2004 ako samostatne zárobkovo činná osoba na základe Rozhodnutia o registrácii súkromného podnikateľa č. ŽO/36241/91/Pá, vydaného Obvodným úradom v Banskej

Bystrici s dátumom vzniku od 25.7.1991. Odporkyňa dňa 6. mája 2004 rozhodnutím predpísala dlžné poistné za obdobie od apríla 1994 do decembra 1994, ďalším rozhodnutím za obdobie od januára 1995 do marca 1998 a od júla 1998 do júna 1999. Spolu bolo predpísané dlžné poistné v sume 51 888 Sk. Žiadosti navrhovateľa zo dňa 19. novembra 2004 o splátky dlžných súm odporkyňa vyhovelá. Rozhodnutím č. 700-2140210-GC/04 z 8.3.2005 povolila splátky dlžných súm poistného v celkovej výške 40 368 Sk za obdobie jún až december 1995, marec 1996 až marec 1998, júl 1998 až jún 1999, zvýšené o úroky v súlade s § 146 ods. 2 zsp vo výške 742,50 Sk. V prílohe k rozhodnutiu č. 700-21400210-GC/04 zo dňa 8.3.2005 bol určený časový harmonogram splátok dlžných súm poistného (v celkovej výške 40 368 Sk). Rozvrhnuté boli do 14 splátok od 30.3.2005. Posledná splátka poistného v sume 2 928 Sk bola splatná spolu s úrokmi v sume 742,50 Sk dňa 30.4.2006. Rozdiel medzi sumou predpísanou rozhodnutiami na dlžné poistné (51 888 Sk) a dlžnou sumou uvedenou na splátkovom kalendári (40 368 Sk), t.j. poistné v sume 11 520 Sk, navrhovateľ uhradil do dňa vydania splátkového kalendára. Po doplatení poistného Sociálna poisťovňa, pobočka Banská Bystrica v roku 2008 vystavila nové evidenčné listy dôchodkového zabezpečenia. Podľa evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia zo dňa 4. júna 2008 navrhovateľ zaplatil poistné dňom 11. júna 2007. Podľa evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia z 28. januára 2008 bolo poistné uhradené dňom 23. februára 2007.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 OSP).

Podľa § 68 ods. 1 zsp suma predčasného starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty znížený o 0,5% za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku; § 63 ods. 1 tretia veta a štvrtá veta platia rovnako.

Podľa § 112 ods. 4 zsp výplata dávky sa zastaví, uvoľní alebo sa dávka vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu dávky.

Spornou skutočnosťou zostalo, kedy navrhovateľ uhradil posednú splátku dlžného poistného (29.11.2005, 23.2.2007 alebo 11. 6. 2007) a dátum zaplatenia úroku 601 Sk .

Podľa § 188 ods. 1,2 zsp organizačná zložka Sociálnej poisťovne nariadi ústne pojednávanie, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu. Na ústne pojednávanie organizačná zložka Sociálnej poisťovne prizve všetkých účastníkov konania a požiada ich, aby pri ústnom pojednávaní uplatnili svoje pripomienky.

Napriek tomu, že pred vydaním rozhodnutia mal navrhovateľ právo vyjadriť sa k podkladom pre rozhodnutie a navrhnúť vykonanie ďalších dôkazov, ani odporkyňa ani krajský súd sa touto námietkou nezaoberali.

Podľa názoru odvolacieho súdu nie je možné bez nariadenia ústneho pojednávania posúdiť otázku úhrady poslednej splátky poistného a odstrániť existujúce rozpory v dôkazoch.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel odvolací súd k záveru, že odporkyňa nedostatočne zistila skutočný stav veci a jej rozhodnutie je i v rozpore s obsahom spisov. Rozhodnutie odporkyne preto nepovažoval za zákonné a podľa § 250j ods. 3 v spojení s § 250j ods. 2 písm. b) a c) OSP rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne doplniť dokazovanie a na ústnom pojednávaní zistiť, či navrhovateľ uhradil poslednú splátku dlžného poistného podľa splátkového kalendára dňa 29.11.2005 a úrok zaplatil dňa 11.6.2007. Ak sa rozpory v termíne úhrady dlžného poistného odstrániť nepodarí, je nevyhnutné, aby odporkyňa v odôvodnení rozhodnutia vyložila v čom rozpor spočíval, aké dôkazy zabezpečila s cieľom odstrániť rozpor a napokon je dôvodné uviesť, ku ktorým dôkazom prihliadla a ktoré dôkazy nepovažovala za dôležité pre rozhodnutie.

Pokiaľ sa v ďalšom konaní preukáže, že navrhovateľ uhradil dlžné poistné už dňa 29.11.2005, odporkyňa v novom rozhodnutí zdôvodní svoj postup podľa § 112 ods. 4 a 6 zsp o znížení sumy predčasného starobného dôchodku odo dňa úhrady úrokov z omeškania so zaplatením dlžného poistného v kontexte s úpravou podmienok na vznik nároku na predčasný starobný dôchodok § 67 a nasl. zsp. Podľa názoru odvolacieho súdu v kontexte s uvedenou

právnou úpravou nie je možné vykladať § 112 ods. 4 a 6 zsp izolovane, bez ohľadu na znenie § 68 zsp., t.j. teda bez ohľadu na priznanie predčasného starobného dôchodku a určenie jej sumy od 7. novembra 2004. Odhliadnuc od skutočnosti, že odporkyňa evidovala na účte navrhovateľa dlžné poistné, nárok na predčasný starobný dôchodok navrhovateľovi za splnenia zákonných podmienok vznikol.

Odporkyňa je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250j ods. 6 OSP).

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo úspešný navrhovateľ náhradu takýchto trov nežiadal (§ 250k ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 31. mája 2010

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Anna Koláriková